

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๖

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายพิเชษฐ สติธวาล จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

สรุปความเป็นมาและข้อเท็จจริงจากคำร้องได้ ดังนี้

คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้อง พร้อมเอกสารประกอบต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕ ว่า นายพิเชษฐ สติธวาล (ผู้ถูกร้อง) ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ขณะดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่างๆ รวม ๕ ครั้ง คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๓๕) ๓ ครั้ง ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (รัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี) ๒ ครั้ง (กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งขึ้นเป็นคราวเดียวกัน) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคของพรรคความหวังใหม่ ๓ ครั้ง และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ๑ ครั้ง ผู้ร้องได้ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่แสดงหนี้สินตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ (เป็นลูกหนี้ร่วมในหนี้จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท) ที่มีกับธนาคารเครดิต ออกริกอล อินโดสุเอช ในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อผู้ร้องทั้ง ๕ ครั้ง จึงมีหนังสือแจ้งขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม และวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องชี้แจง เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ว่าไม่ทราบจำนวนหนี้สินที่แท้จริงเนื่องจากไม่ทราบว่า ธนาคาร ฯ ได้บังคับเอาจากลูกหนี้รายอื่นเท่าใด ประกอบกับอยู่ในระหว่างการร้องขอตทรัพย์ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการต่อสู้คดีในชั้นศาลได้ ผู้ร้องได้ประชุมเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ และมีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ ๕ เสียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕ มีมติเป็นเอกฉันท์ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป และส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ไม่ได้ตั้งใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เพราะเชื่อโดยสุจริตใจว่าหนี้ค้ำประกันผู้อื่นนั้นเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอน และไม่จำเป็นต้องยื่นแสดงในบัญชี ฯ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้องของผู้ร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง พร้อมเอกสารประกอบรวมไว้ในสำนวน และได้รับเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมไว้ในสำนวน

ศาลรัฐธรรมนูญได้ออกนั่งพิจารณาเพื่อรับฟังคำชี้แจงและคำเบิกความของฝ่ายผู้ร้องและผู้ถูกร้อง รวม ๗ ครั้ง ดังนี้

วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖ ออกนั่งพิจารณา (ครั้งที่ ๑) รับฟังคำชี้แจงและคำเบิกความของนายก้านรงค์ จันทิก ผู้แทนฝ่ายผู้ร้อง

วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖ ออกนั่งพิจารณา (ครั้งที่ ๒) รับฟังคำชี้แจงและคำเบิกความของนายวิชัย ทองแดง ผู้แทนฝ่ายผู้ถูกร้อง และพยานฝ่ายผู้ถูกร้อง อีก ๓ ปาก

วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ออกนั่งพิจารณา (ครั้งที่ ๓) รับฟังคำเบิกความของพยานฝ่ายผู้ถูกร้อง รวม ๔ ปาก

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ออกนั่งพิจารณา (ครั้งที่ ๔) รับฟังคำเบิกความของพยานฝ่ายผู้ถูกร้อง จำนวน ๑ ปาก

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ ออกนั่งพิจารณา (ครั้งที่ ๕) รับฟังคำเบิกความของพยานฝ่ายผู้ถูกร้อง รวม ๔ ปาก

วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๖ ออกนั่งพิจารณา (ครั้งที่ ๖) รับฟังคำเบิกความของพยานฝ่ายผู้ถูกร้อง รวม ๓ ปาก

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖ ออกนั่งพิจารณา (ครั้งที่ ๗) รับฟังคำแถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจาของกลุ่มกรณี

ข้อเท็จจริงจากคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เอกสารหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อเท็จจริงจากการออกนั่งพิจารณา ตลอดจนคำแถลงการณ์ปิดคดีของกลุ่มกรณี สรุปความได้ว่า

ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญ และแถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจา เป็นประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ประเด็นคำร้องเคลือบคลุม ผู้ถูกร้องอ้างการถอดเทปคำบรรยาย เรื่องวิธีการปฏิบัติการ แสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บรรยายโดยนายโอภาส อรุณินท์ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. และนายก้านรงค์ จันทิก เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ (เอกสารหมายเลข ๑) หน้าที่ ๕ มีความว่า “ปกปิดหมายความว่ามิแล้วไม่บอก ซึ่งต่างจากเท็จ เท็จไม่มีแล้ว บอกว่ามีถือว่าเท็จ แต่ถ้าหากว่าเรื่องปกปิด มิแล้วไม่บอกถือว่าปกปิด เพราะฉะนั้นท่านคณะกรรมการ ต้องตรวจสอบทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเท็จ หรือเรื่องปกปิด” นั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่า บุคคลที่อยู่ใน ตำแหน่งสูงสุดขององค์กรทั้ง ๒ คน ต่างเข้าใจเช่นนั้น และแสดงต่อสาธารณชนทั่วไปดังที่กล่าวมานี้ทางกฎหมายย่อมมีอยู่ ปรากฏอยู่ จึงขอศาลได้โปรดวินิจฉัยประเด็นนี้ด้วย

๒. ประเด็นเรื่องการจงใจฝ่าฝืน และกระทำผิดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ วรรคสาม และ มาตรา ๒๕๔ วรรคหนึ่ง และฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๕ วรรคสาม และมาตรา ๓๖ ซึ่งผู้ถูกร้องผู้คัดค้านผู้ร้อง ไม่ได้ตรวจสอบบัญชีที่ผู้ถูกร้องยื่นในแต่ละครั้งทุกครั้ง นั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่า จากคำเบิกความของผู้แทนผู้ร้องเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๖ ยอมรับว่าไม่ได้ตรวจทุกครั้ง และมีได้ดำเนินการโดยเร็ว เพราะ “มีหนังสือถึงธนาคารอินโดสุเอซ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔” และในสำนวนพบว่ามีเอกสาร การตรวจสอบฉบับแรกเป็นอย่างนี้ ส่วนการทำรายงานการตรวจสอบในกรณีพ้นจากตำแหน่ง ในครั้งที่ ๒ ๔ และ ๗ ก็ยอมรับว่าไม่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้ถูกร้องจึงเห็นว่า ผู้ร้องกระทำการฝ่าฝืน กฎหมายดังกล่าวมาข้างต้น

นอกจากนั้น ยังปรากฏในสำนวนคดีของผู้ร้องเองว่า มีรายงานของนายฉัตรชัย วีระเชวงกุล เพียงฉบับเดียวที่แสดงถึงการตรวจสอบนี้ ซึ่งผู้แทนผู้ร้องก็ได้เบิกความยอมรับ เห็นได้ว่าเป็นการตรวจสอบ เพียงครั้งเดียว เพราะเริ่มลงมือสอบถามข้อเท็จจริงไปยังธนาคารเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ ครั้นเมื่อพบข้อมูลอันสามารถกล่าวหาผู้ถูกร้องได้ จึงตรวจสอบย้อนหลังลงไปถึงครั้งที่ ๑ จึงเป็น ความไม่ชอบธรรม

๓. ประเด็นการตรวจสอบที่ล่าช้า ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกร้อง และประเด็นเรื่อง บรรทัดฐานการวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่า ผู้ร้องได้ลงมือตรวจสอบอย่างล่าช้า โดยพบหลักฐานว่า เพิ่งจะได้มีหนังสือสอบถามไปยังธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอซ ครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ ตามสำเนาเอกสารที่ผู้ร้องส่งมาที่ศาลรัฐธรรมนูญ ไม่ปรากฏข้อมูลว่ามี

การเริ่มตรวจสอบจริงๆ เมื่อใดแน่ ผู้แทนผู้ร้องก็ไม่สามารถอธิบายให้เกิดความกระจ่าง และเมื่อพิจารณาจากบรรทัดฐานการวินิจฉัยของผู้ร้องเอง พบว่ามีประเด็นกล่าวหาผู้ถูกร้องทั้งหมด ๕ ประเด็น เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. (นายฉัตรชัย วีระเชวงกุล) ได้ทำรายงานความเห็นว่ามีประเด็นกล่าวหาที่ ๑ ถึง ๔ ผู้ร้องมิได้มีเจตนาเห็นว่าไม่ผิด ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นชอบด้วย และลงมติไปตามนั้น

เมื่อนำเอาประเด็นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำวินิจฉัยว่าไม่ผิดขึ้นมาพิจารณาโดยละเอียดแล้ว พบว่าบรรทัดฐานที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. วางไว้ในกรณีที่วินิจฉัยว่าไม่ผิดดังกล่าว สามารถนำมาใช้เป็นคุณต่อผู้ถูกร้องได้ หากผู้ร้องดำเนินการตรวจสอบเสียโดยเร็วตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงระยะเวลาที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ เป็นการเข้าใจผิด เป็นการยื่นบัญชีครั้งแรกเมื่อเริ่มประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ ซึ่งอาจเกิดความผิดพลาดในการจัดเตรียมเอกสารดังกล่าว จึงเห็นว่าไม่เป็นการจงใจ

จากบรรทัดฐานดังกล่าว หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมือตรวจสอบบัญชีผู้ถูกร้องเสียตั้งแต่ต้นคือตั้งแต่ยื่นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ครั้งที่สอง เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องก็จะไม่ถูกพิจารณาว่าผิดในขณะนั้น และเมื่อผู้ถูกร้องได้ทราบว่าคุณตรวจสอบ สอบถามให้ชี้แจงหรือได้รับคำแนะนำในห้วงเวลานั้น (๒๕๔๐ - ๒๕๔๑) ผู้ถูกร้องย่อมสามารถยื่นแสดงรายการหนี้ค้ำประกันตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสียให้ถูกต้อง และปัญหาในคดีนี้ก็จะไม่เกิดขึ้น

อีกประเด็นหนึ่ง เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ยื่นอาจเกิดความผิดพลาดหรือหลงลืม แต่ได้แสดงมาในภายหลังและก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะตรวจพบ ถือได้ว่าผู้ยื่นไม่จงใจ ๗ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ลงมติเห็นด้วยไปแล้ว ตามรายงานการประชุมครั้งที่ ๖๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ บรรทัดฐานนี้ สามารถเทียบเคียงได้กับกรณีของผู้ถูกร้อง เพราะผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยแสดงรายการเพิ่มเติมลงในเอกสารประกอบบัญชี (เอกสารแนบท้ายคำร้อง เล่มที่ ๖ หน้า ๑๐๘๑) คือการยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นการยื่นโดยไม่ทราบว่าผู้ร้องกำลังตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องอยู่ และปรากฏเป็นหลักฐานว่า สำนักงาน ป.ป.ช. เพิ่งสอบถามภาระหนี้ของผู้ถูกร้องไปยังธนาคารอินโดซูเอชครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ การยื่นแสดงภาระค้ำประกันในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ เป็นเวลาก่อนที่ผู้ร้องจะได้รับแจ้งรายการหนี้ค้ำประกันของผู้ถูกร้องตามหนังสือของธนาคาร ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. รับเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๔ ดังนั้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยึดมั่นในแนววินิจฉัยดังกล่าวของตนเอง ก็ควรต้องวินิจฉัยด้วยบรรทัดฐานเดียวกันว่า เพราะ

ผู้ถูกร้องได้แสดงมาภายหลัง และก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะตรวจพบ เช่นเดียวกับกรณีที่กำลังกล่าวมา และในทางนำสืบ ผู้ร้องเองก็มีได้นำสืบแก้หรืออธิบายโต้แย้งข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องในคดีนี้ ทั้งยังยอมรับว่ามีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นตามวัน เวลา ที่ปรากฏตามเอกสารจริง

๔. ประเด็นการตรวจสอบดำเนินการโดยไม่เป็นธรรม ในเรื่องการกำหนดให้ชี้แจงข้อกล่าวหา นั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่า จากข้อกล่าวหาของผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องกระทำผิดถึง ๕ ครั้ง คือ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ และปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ทั้ง ๕ ครั้ง แต่ปรากฏหลักฐานจากการค้นพบของผู้ถูกร้องว่า ผู้ร้องได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเพียง ๓ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๒, ๓ และ ๖ ตามหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งในทางพิจารณา ปรากฏจากคำเบิกความของผู้แทนผู้ร้องในการตอบคำถามของทนายผู้ถูกร้อง เมื่อทนายผู้ถูกร้องได้ซักถามถึงเหตุผลว่า เหตุใดจึงให้ชี้แจงเพียงแค่ ๓ ครั้ง จะเห็นได้ว่า ผู้แทนผู้ร้องได้พยายามบ่ายเบี่ยงที่จะตอบคำถามนี้ (คำเบิกความเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖ หน้า ๑๖ - ๑๗) โดยการตอบไม่ตรงกับคำถาม แต่สุดท้ายก็ตอบว่าไม่ทราบ เพราะไม่ได้เป็นคนทำ เมื่อถูกถามว่าวิธีปฏิบัติเช่นนี้เป็นวิธีปฏิบัติตามปกติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ ก็ตอบว่าไม่แน่ใจ เพราะเป็นเรื่องของคณะกรรมการ ฯ แต่คณะกรรมการ ฯ ได้พิจารณารายละเอียดนี้แล้ว โดยสรุปก็คือ ผู้ร้องไม่สามารถอธิบายเหตุผลได้ การกระทำของผู้ร้องจึงเป็นการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกร้อง ซึ่งถือว่าวิธีปฏิบัติเช่นนี้ ไม่มีบรรทัดฐานใดๆ

๕. ประเด็นการปกปิดข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกร้อง นั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่า

(๑) จากรายงานการตรวจสอบของ นายฉัตรชัย วีระเชวงกุล ตามเอกสารท้ายคำร้อง ในหน้าที่ ๐๐๑๒ (เกี่ยวกับการยื่นครั้งที่ ๘) และหน้าที่ ๐๐๑๘ (เกี่ยวกับการยื่นครั้งที่ ๕) ผู้ร้องได้ระบุไว้เหมือนกันว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นระบุในสำเนาเอกสารประกอบบัญชี ฯ ว่า หนี้สินการค้าประกันที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตรวม ๖ รายการ มีระบุชื่อลูกหนี้ เจ้าหนี้ไว้ด้วย แต่ละวันไม่บันทึกข้อความสำคัญเกี่ยวกับความประสงค์ของผู้ถูกร้องลงในรายงานการตรวจสอบเพื่อนำไปประกอบในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งที่ ๖๘/๒๕๕๕ ได้แก่ ข้อความว่า “ข้าพเจ้าจึงขอแจ้งให้ทราบไว้ก่อนในเบื้องต้น เพื่อแสดงเจตนาในเรื่องภาระค้ำประกันหนี้สินที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต” ซึ่งผู้แทนผู้ร้องก็ได้เบิกความยอมรับไว้ในคำเบิกความเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖ หน้า ๒๔, ๒๕

ข้อความที่ถูกตัดไปนี้ (ก) เนื้อความบอกวัตถุประสงค์ที่ขอแจ้งให้ทราบไว้ก่อนในเบื้องต้น (ข) เป็นการแสดงเจตนา โดยเฉพาะเป็นการแสดงเจตนาให้รู้ว่าตนมีภาระค้ำประกันอยู่ (ค) เป็นการบอกให้รู้ความรู้สึกความเข้าใจของผู้ถูกร้องว่า รายการเหล่านี้เป็นหนี้สินที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

รายละเอียดข้อความดังกล่าว หากมีปรากฏอยู่อย่างครบถ้วน และมีการหยิบยกขึ้นพิจารณาแล้ว ย่อมเห็นความเข้าใจ ความบริสุทธิ์ใจของผู้ถูกร้อง และสามารถมองย้อนไปถึงขณะมีการยื่นบัญชี ฯ ในแต่ละครั้งว่า ผู้ถูกร้องมิได้ตั้งใจที่จะยื่นเท็จ หรือจงใจที่จะปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

(๒) จากรายงานการตรวจสอบตามเอกสารท้ายคำร้อง เล่มที่ ๑ หน้าที่ ๐๐๒๒ เจ้าหน้าที่ผู้ทำรายงานได้แสดงรายละเอียดคำชี้แจงในจดหมายตอบของผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ (เอกสารลำดับที่ ๐๑๒๖ ในเล่ม ๑ แนบท้ายคำร้อง) ไว้เกือบครบถ้วน เพื่อนำเอารายละเอียดเหล่านั้นมาเป็นประเด็นพิจารณาในระดับเจ้าหน้าที่ และในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย แต่ผู้ตรวจสอบได้ตั้งใจละเว้นไม่บันทึกข้อความสำคัญของหนังสือชี้แจงของผู้ถูกร้อง สองบรรทัดสุดท้ายของจดหมายดังกล่าว ความว่า “ด้วยเหตุผลดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงขอชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ทราบ เพื่อจะได้มีข้อแนะนำให้ข้าพเจ้าได้ดำเนินการอย่างถูกต้องต่อไป” ซึ่งเป็นการแสดงเจตนาของผู้ถูกร้องว่ากำลังขอคำแนะนำจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อนำไปดำเนินการอย่างถูกต้องต่อไป ประเด็นนี้ ผู้ถูกร้องซักถามผู้แทนผู้ร้องว่า ผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ จะสามารถขอคำแนะนำจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้หรือไม่ ผู้แทนผู้ร้องตอบว่า ไม่ได้ เมื่อถามว่า การที่ไม่สามารถให้คำแนะนำได้นี้มีอยู่ในกฎหรือระเบียบใดของ ป.ป.ช. หรือไม่ ผู้แทนผู้ร้องตอบว่า อยู่ในกฎหมาย เมื่อถามว่า กฎหมายบัญญัติว่าอย่างไร กลับตอบไปอีกทางหนึ่งว่า กฎหมายบัญญัติว่าให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมทั้งเอกสารประกอบที่แสดงถึงความถูกต้องและมีอยู่จริงของทรัพย์สินและทรัพย์สิน ณ วันนั้นๆ จึงไม่ได้ความจริงว่า มีกฎหมายบัญญัติห้ามแนะนำไว้อย่างไร หรือไม่ เมื่อทนายผู้ถูกร้องถามต่อไปว่า กฎหมายห้ามมิให้แนะนำหรือเปล่า พยานซึ่งเป็นผู้แทนผู้ร้องตอบว่า “กฎหมายก็ไม่ได้ให้โอกาสคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปแนะนำว่าคนที่ยื่นผิดแล้ว จะยื่นถูกต้องอย่างไร” เห็นได้ว่าเป็นการตอบเลี่ยง เพราะผู้ถูกร้องประสงค์ซักถามเพียงการขอคำแนะนำในการดำเนินการให้ถูกต้อง แต่พยานกลับไปกล่าวถึงการยื่นผิดว่าไม่สามารถแนะนำให้ยื่นถูกต้อง ซึ่งจากการที่ผู้ถูกร้องได้ตรวจสอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการได้สวน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตลอดจน ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงปัจจุบัน ไม่พบข้อห้ามใดๆ บัญญัติไว้เลยว่ ภายหลังจากยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งแล้ว ห้ามมิให้ให้คำแนะนำต่อผู้ดำรงตำแหน่งนั้น เมื่อพิจารณาประกอบกับการที่ผู้แทนผู้ร้องเคยไปบรรยายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓

(เอกสารหมายเลข ๑) แล้ว จะถือเป็นการให้คำแนะนำในการกรอกบัญชีหลังการยื่นบัญชี ฯ ของผู้ดำรงตำแหน่งเหล่านั้นหรือไม่ เพราะผู้แทนผู้ร้องขอมารู้ยู่่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านั้น คือผู้ที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไปก่อนหน้าแล้วทั้งสิ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เมื่อรัฐธรรมนูญประกาศใช้แล้ว คำเบิกความของผู้แทนผู้ร้องในส่วนนี้ จึงไม่เป็นความจริง

๖. ประเด็นความไม่ละเอียดรอบคอบ หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ร้องนั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่า

(๑) ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลนี้กล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบโดยระบุนอ้างว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้แจ้งแสดงรายการหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ จำนวนหนี้ ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๕ บาท โดยผู้ร้องใช้วิธีการตรวจสอบเพียงมีหนังสือถึงธนาคาร ขอทราบภาระหนี้สิน เมื่อได้คำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลฎีกาแล้ว ก็นำมาตรวจสอบขยายผลโดยละเอียดไม่ยอมใช้อำนาจที่ตนมีอยู่ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้ทราบข้อความจริงโดยต้องแท้ และเพื่อความยุติธรรมแก่ผู้ถูกตรวจสอบ กล่าวคือ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไปตรวจสอบสำนวนคดีที่ศาล ตรวจสอบจากกรมบังคับคดี เรียกหรือสอบถามข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของธนาคาร หรือสอบถามลูกหนี้ชั้นต้น หรือผู้ค้ำประกันคนอื่น ๆ ก็จะสามารถทราบได้ว่ารายการหนี้สินที่เป็นปัจจุบัน ณ ขณะนั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ซึ่งแสดงว่าภาระค้ำประกันดังกล่าวของผู้ถูกร้องยังมีการเคลื่อนไหวอยู่และยังไม่แน่นอน

(๒) ทนายผู้ถูกร้องได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและหลักฐานในส่วนนี้โดยละเอียดพบว่า หนี้รายการที่ผู้ร้องกล่าวอ้างไม่ตรงต่อข้อเท็จจริง เพราะปรากฏหลักฐานจากสำนวนคดี หลักฐานที่ธนาคารและหลักฐานที่กรมบังคับคดี รวมทั้งข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบได้จากนางประภา วิริยประไพกิจ ได้ความว่านางประภา ฯ ผู้ค้ำประกัน ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๕ ได้จ่ายชำระหนี้ให้แก่ธนาคารไปจำนวน ๔๔,๕๓๖,๑๕๐.๘๕ บาท เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แล้ว นอกจากนั้น ที่ผู้แทนผู้ร้องได้มาเบิกความในประเด็นนี้ โดยคำนวณเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยในแต่ละครั้งของการยื่นบัญชี แลลงต่อศาล ก็เป็นเพียงการคิดคำนวณที่กระทำขึ้นภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลนี้แล้ว

๗. ประเด็นความเข้าใจในเรื่องการค้ำประกัน การกรอกแบบฟอร์มบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ และความไม่แน่นอนของหนี้ค้ำประกัน นั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่า

ก. เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ใช่ทนายทนายและไม่ได้เป็นผู้กรอก จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และจัดทำเอกสารประกอบทั้ง ๕ ครั้ง ด้วยตนเอง ผู้จัดทำจริง คือ นายสมศักดิ์ อัสวเรขา ซึ่งได้มาเบิกความต่อศาลนี้ไว้แล้ว จริงอยู่ บุคคลจะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายมิได้ แต่เรื่องนี้ไม่ใช่

เรื่องกฎหมาย แต่เป็นเรื่องข้อเท็จจริงที่ว่าด้วยการกรอกแบบแสดงรายการบัญชี ฯ และเป็นเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับภาระค้ำประกันว่าจะต้องยื่นหรือไม่ต้องยื่นในบัญชี ฯ ดังกล่าว

ข. ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และนำสืบพยานหลักฐานต่อศาลว่า ผู้ถูกร้องเข้าใจโดยสุจริตว่า ภาระค้ำประกันไม่จำเป็นต้องยื่นกรอกลงในรายการหนี้สินของบัญชี ฯ เพราะ (๑) ในแบบฟอร์มบัญชี ฯ ที่ปรากฏตามเอกสาร ๘ แผ่นแรกของเอกสารแนบท้ายคำร้องของผู้ร้องตั้งแต่เล่มที่ ๒ - ๗ ไม่มีช่องค้ำประกัน หรือหนี้ค้ำประกันให้กรอก (๒) คำอธิบายการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ไม่มีคำอธิบายเรื่องหนี้ค้ำประกันไว้ว่าจะต้องกรอกอย่างไร (๓) นายสมศักดิ์ อัสวเรา ได้สอบถามวิธีการกรอกรายการจากเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ได้รับคำแนะนำว่า หนี้ค้ำประกันไม่ต้องกรอกรายการหนี้สิน นอกจากนั้น ในการยื่นครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ ยังได้สอบถามคำแนะนำจากนักกฎหมายที่มีชื่อเสียง (นายคำนวณ ชโลปถัมภ์) ได้ความอย่างเดียวกันเช่นนี้อีก (๔) คำแนะนำในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งเป็นเอกสารที่ออกมาจากสำนักงาน ป.ป.ช. เอง ได้มีระบุไว้ในข้อ ๑๕ ว่า “กรณีค้ำประกันเงินกู้ ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน” เอกสารนี้ ผู้แทนผู้ร้องพยายามจะปฏิเสธความถูกต้องแท้จริง แต่ผู้ถูกร้องได้นำพยานทั้งที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา มาเบิกความยืนยันได้ว่าเอกสารคำแนะนำดังกล่าวเป็นเอกสารของสำนักงาน ป.ป.ช. เอง

ค. ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและนำสืบพยานหลักฐานต่อศาลว่า ผู้ถูกร้องเข้าใจว่าหนี้ค้ำประกันยังเป็นหนี้อื่นไม่แน่นอน กล่าวคือ

(๑) ลูกหนี้ชั้นต้นได้แก่ บริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องเสมอมาว่ากำลังเจรจากับเจ้าหนี้อยู่ และรับรองจะรับผิดชอบหนี้รายการนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงนี้ ได้มีนายประมวล หุตะสิงห์ กรรมการของบริษัท ฯ มาเบิกความยืนยัน นอกจากนั้น นายถนอม วีระผล เจ้าหน้าที่ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอซ ก็ได้เบิกความยอมรับว่า แพ้มลูกหนี้ระบุว่าลูกหนี้ยังคงมีการเจรจากับธนาคารอยู่

(๒) จำนวนหนี้ยังไม่แน่นอน เพราะความปรากฏต่อมาว่า นางประภา วิริยประไพกิจ ผู้ค้ำประกัน ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๕ ได้ชำระหนี้ต่อธนาคารไปแล้วจำนวน ๔๔,๕๓๖,๑๕๐.๘๕ บาท เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และนางประภา ฯ ได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ ผู้ถูกร้องจึงเข้าใจว่าภาระหนี้ของตนอาจจะหมดไปแล้ว หรือไม่ก็เหลือน้อยมาก อย่างน้อย ณ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ก็ได้แสดงชัดเจนว่าจำนวนหนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว เป็นการแสดงว่าหนี้ยังคงเคลื่อนไหวอยู่ ยังไม่สามารถทราบตัวเลขสุดท้ายหรือความรับผิดชอบที่ชัดเจนของผู้ถูกร้องได้

(๓) ผู้ถูกร้องได้แสดงรายการหนี้ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ไว้ในรายการหนี้สินจำนวน ๒,๖๒๕,๔๕๐.๕๗ บาท ในการยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๕ ทั้งๆ ที่เป็นหนี้ค้ำประกันความช้อนนี้ แม้ผู้ร้องจะนำมาใช้อ้างเป็นโทษต่อผู้ถูกร้อง โดยอ้างว่าเป็นหนี้ค้ำประกันเหมือนกันกับเป็นหนี้ตามคำพิพากษาเหมือนกัน กรณีธนาคารกสิกรไทย ๑ ผู้ถูกร้องยื่นรายการหนี้ แต่กรณีธนาคารอินโดสุเอซ ผู้ถูกร้องไม่ยื่น จึงเป็นข้อพิสูจน์ว่าผู้ถูกร้องรู้อยู่แล้วว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่น แท้ที่จริงแล้วหากผู้ร้องจะได้พิจารณาทบทวนด้วยความเป็นธรรม การปฏิบัติกับผู้ถูกร้องเช่นนี้ กลับยิ่งแสดงให้เห็นความตรงไปตรงมาของผู้ถูกร้อง เมื่อเจรจาพินัยกรรมจำนวนที่จะต้องรับผิดชอบแล้วก็รีบแจ้งต่อผู้ร้องทันที นอกจากนั้นตัวเลขที่สำแดงไปนี้ยังเป็นการชี้ให้เห็นความไม่แน่นอนของยอดหนี้ด้วย เพราะหนี้เดิมตามคำพิพากษา คือ ๑๖,๔๒๗,๓๑๕.๖๕ บาท ข้อเท็จจริงส่วนนี้ ผู้ถูกร้องนำสืบได้ความชัดเจนโดยมีเจ้าหน้าที่ธนาคารกสิกรไทย ๑ มาเบิกความยืนยันว่า ที่นำแจ้งลงไปเพราะสามารถเจรจาจนทราบภาระที่ตนจะต้องรับผิดชอบจริงๆ จึงได้แจ้งลงในบัญชีหนี้สิน อย่างไรก็ตามหนี้รายการนี้ ต่อมาได้กลายเป็นศูนย์ เพราะลูกหนี้ชั้นต้นมาประนอมหนี้กับธนาคารกสิกรไทย ๑ ด้วยการจ่ายเงิน ๕ ล้านบาท เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ และถือว่าหนี้จบสิ้นไปทั้งหมด

(๔) หนี้ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นหนี้ตามคำพิพากษาเช่นเดียวกัน มีหนี้ ๑๖,๕๗๓,๐๐๐ บาท ผู้ถูกร้องได้แจ้งลงไว้ในบัญชีหนี้สินในการยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่ ๕ แต่ได้แสดงยอดหนี้ไว้เพียง ๗ ล้านบาท ข้อเท็จจริงนี้ผู้ร้องได้นำมาเป็นข้อพิสูจน์ที่เป็นโทษต่อผู้ถูกร้องโดยมิได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ได้ความเสียก่อน เพราะผู้ถูกร้องสามารถนำสืบได้ว่า ตนได้มีการเจรจากับธนาคารขอลดยอดหนี้ลงเหลือ ๗ ล้านบาท จึงได้ระบุแจ้งไปเป็นการแสดงให้เห็นความตรงไปตรงมาของผู้ถูกร้องเช่นเดียวกับในกรณีธนาคารกสิกรไทย ๑

(๕) ภาระค้ำประกันที่ผู้ถูกร้องมีต่อธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอซ นอกจากจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเพราะการชำระโดยผู้ค้ำประกันคนอื่น เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แล้วปัจจุบันยังเปลี่ยนแปลงไปอีก โดยเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ปรากฏว่าลูกหนี้ชั้นต้นได้ชำระเงินจำนวน ๑๐ ล้านบาท ให้แก่ธนาคาร และธนาคารได้ปลดภาระค้ำประกันของผู้ถูกร้องไปหมดแล้ว ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายคำร้อง ลำดับที่ ๒๐ - ๔๔ และการเบิกความยืนยันของนายประมวล หุตะสิงห์ นายสมบัติ เขาวนปรีชา นายถนอม วีระผล และนายสมศักดิ์ อัสวเรขา

(๖) ความเข้าใจในเรื่องภาระค้ำประกันและการกรอกแบบฟอร์มหนี้ มีเพียงแต่ผู้ถูกร้องเท่านั้นที่มีความเข้าใจว่า หนี้ค้ำประกันไม่ต้องกรอกรายการหนี้สิน แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่มาเบิกความที่ศาลนี้ ก็ยังเข้าใจตรงกับผู้ถูกร้อง เช่น นายค่านวณ ชโลปถัมภ์ ซึ่งเป็น

นักกฎหมายที่มีชื่อเสียง และเป็นผู้ให้คำแนะนำการกรอกรายการแก่ผู้ถูกร้องด้วย ก็ยังมีความเข้าใจตรงกับผู้ถูกร้อง นายลิขิต ธีรเวคิน ซึ่งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ก็ยังเข้าใจตรงกับผู้ถูกร้อง โดยเฉพาะบุคคลที่มีข้อเท็จจริงใกล้เคียงกับกรณีผู้ถูกร้องมากที่สุด คือ พลตรี อินทรัตน์ ยอดบางเตย ซึ่งคำประกันผู้อื่นเหมือนกัน หนี้คำประกันนั้นศาลพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้วเหมือนกัน ก็ยังไม่ได้กรอกหนี้คำประกันลงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เพราะมีความเข้าใจว่า ไม่ต้องกรอก

(๓) ผู้ร้องได้พยายามย่ำซ้ำอยู่ประเด็นเดียวว่า หนี้คำประกันรายการนี้ เป็นหนี้ที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดโดยศาลฎีกาแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และมีการบังคับคดียึดทรัพย์ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ ความเป็นหนี้ชัดเจนโดยผลแห่งคำพิพากษาแล้ว ไม่สามารถมีข้อโต้แย้งในหนี้นั้นได้อีก ซึ่งดูเหมือนว่าจะใช้ กล่าวคือข้อกฎหมายอาจตีความได้เช่นนั้น แต่ภายใต้ข้อกฎหมายก็มีข้อเท็จจริงที่สามารถแปรเปลี่ยนไป และเป็นเหตุให้ความรับผิดชอบในหนี้สินนั้นแปรเปลี่ยนไปด้วย เพราะลูกหนี้อาจชำระหนี้เต็มจำนวนหรือบางส่วน จนทำให้ภาระความรับผิดชอบในหนี้ของผู้ถูกร้องลดน้อยลง หรือมีผู้ค้ำประกันรายอื่นชำระหนี้ไปบางส่วน ก็สามารถทำให้ภาระหนี้ของผู้ถูกร้องเปลี่ยนแปลงไปได้ แม้กระทั่งเจ้าหนี้หากยินยอมลดหนี้ให้ หรือมีการปรับโครงสร้างหนี้เป็นเหตุให้หนี้ลดลง ความรับผิดชอบของผู้ถูกร้องก็จะเปลี่ยนแปลงไปอีก แสดงให้เห็นถึงความไม่แน่นอน อันนี้เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นที่ทราบโดยทั่วไป และปรากฏอยู่ในสำนวนและทางพิจารณาของศาลนี้ด้วย จึงเป็นการแสดงว่า ความเข้าใจของผู้ถูกร้องที่เห็นว่าหนี้คำประกันเป็นหนี้อันยังไม่แน่นอนนั้น เป็นความเข้าใจที่ถูกต้องตามสภาพแห่งข้อเท็จจริงที่ปรากฏในท้องสำนวน

๘. คดีเรื่องนี้ ผู้ร้องจงใจที่จะหยิบยกข้อเท็จจริงของเรื่องทั้งหมดมาปรับเข้ากับบรรทัดฐานคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๔๔ และยังได้ถอดลงในรายงานการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งที่ ๖๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ด้วย โดยอ้างคำวินิจฉัยว่า “จงใจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เป็นเพียงเจตนาธรรมดา ที่พิจารณาเพียงว่าผู้ถูกร้องรู้หรือไม่ว่า มีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวอยู่หรือไม่ เพียงผู้ถูกร้องรู้สำนึกในการกระทำก็พอแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีเจตนาพิเศษ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต้องการให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีอย่างถูกต้อง เท่านั้น” ผู้ถูกร้องเห็นว่า ความตั้งใจของผู้ร้องเพียงเพื่อจะอาศัยแนวคำวินิจฉัยดังกล่าว มาใช้ในการวินิจฉัยเป็นโทษต่อผู้ถูกร้องเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐/๒๕๔๔ ที่มีการขยายความคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๔ ให้ชัดเจนขึ้น

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐/๒๕๔๔ ได้วินิจฉัยไว้ว่า แม้คำว่า “จงใจ” ไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยเจตนาพิเศษ หรือมุ่งประสงค์เป็นพิเศษตามที่ได้ให้ความหมายมาแล้วก็ตาม แต่การใช้

คำว่า “จงใจ” นำหน้าข้อความว่า “ยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ” นั้น ย่อมมีความหมายว่า รัฐธรรมนูญประสงค์เน้นว่าผู้ยื่นบัญชี ฯ ต้องรู้สำนึกที่แน่ชัดพอสมควร และจำต้องมีพยานหลักฐานที่ชัดเจนหรือปราศจากข้อสงสัยอันสมควรมาแสดง บรรทัดฐานแห่งคำวินิจฉัยนี้ยังคงดำรงอยู่

๕. ผู้ถูกร้องขอเรียนว่า กรณีเรื่องนี้ ไม่ใช่เรื่องทุจริต หรือเตรียมการจะทุจริต ซึ่งผู้แทนผู้ถูกร้องก็ได้เบิกความยอมรับไว้ต่อศาลนี้แล้ว ข้อกำหนดเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอยู่ภายใต้หมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ กรณีของผู้ถูกร้องเป็นภาระหนี้ที่เกิดจากการค้าประกันผู้อื่น มิใช่การก่อหนี้ด้วยตนเอง หนี้สินค้าประกันที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น มีขึ้นเป็นเวลานาน ๑๐ ปีแล้ว โดยไม่ได้เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่ง ไม่มีผู้ใดได้ประโยชน์ หรือเสียประโยชน์จากการแจ้งหรือไม่แจ้งการค้าประกันนี้ ทั้งไม่ได้ทำให้บัญชีของผู้ถูกร้องเปลี่ยนแปลงไป เพราะการที่ต้องรับผิดชอบในฐานะผู้ค้าประกัน ก็ก่อให้เกิดสิทธิไต่เบี่ยด้วย ซึ่งผู้ถูกร้องต้องแสดงในรายการทรัพย์สินอยู่ดี (หากมีการวินิจฉัยว่าจะต้องยื่นรายการหนี้การค้าประกันนี้ลงในบัญชีหนี้สินด้วย) ซึ่งความตรงนี้ผู้แทนผู้ร้องก็ได้เบิกความตอบทนายผู้ถูกร้องว่า ผู้ถูกร้องอาจแจ้งว่ามีสิทธิเรียกร้องก็ใส่ไปได้ ยื่นไปได้ ไม่มีปัญหา จึงแสดงว่าการแจ้งหรือไม่แจ้งภาระหนี้การค้าประกันของผู้ถูกร้อง ไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายในทางบัญชีและมีได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ใด

จากรายละเอียด เหตุผล ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานดังกล่าวแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า กรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องได้ดำเนินการอย่างขาดความละเอียดรอบคอบ ทั้งยังประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจอย่างสมบูรณ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๕ ในอันที่จะเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ เพื่อประโยชน์แห่งการไต่สวนข้อเท็จจริง หรือมีหนังสือ ขอให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกชน ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การไต่สวนข้อเท็จจริงหรือการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือแม้แต่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ขณะที่ยังไม่ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ ก็ยังมีอำนาจอยู่ตามข้อ ๕ ของระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ และเมื่อย้อนลงไปถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับกรณีของผู้ถูกร้องนี้ ในช่วงที่เป็นคณะกรรมการ ป.ป.ป. ก็ยังมีอำนาจเช่นเดียวกันนี้อยู่ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘

และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ และพระราชบัญญัติการแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ผู้ร้องมิได้ใช้อำนาจนั้นเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน อย่างครบถ้วนมาพิจารณาวินิจฉัยให้ต้องแก้เสียก่อน ผู้ร้องเพียงใช้อำนาจตามอำเภอใจ ทั้งยังกระทำการอย่างบกพร่องในการตรวจสอบ โดยเฉพาะมีการมุ่งประเด็นไปหาข้อสรุปที่จะวินิจฉัยกล่าวโทษผู้ถูกร้อง แต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงรูปแบบการตรวจสอบที่ควรต้องกระทำอย่างละเอียด ครบถ้วน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นยุติปราศจากข้อสงสัย

ผู้ร้องได้ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ และแถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจา เป็นประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่า ไม่จำเป็นต้องแสดงหนี้ดังกล่าวในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากความรับผิดชอบของผู้ถูกร้องในฐานะผู้ค้ำประกันไม่มีสภาพ เป็นหนี้สินตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แม้หนี้ค้ำประกันดังกล่าว ต่อมาศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ผู้ถูกร้องต้องรับผิดชอบลูกหนี้ชั้นต้น ซึ่งมีจำนวนตัวเลขที่แน่นอน แต่ยังคงเป็นปัญหาในเรื่องความรับผิดชอบสุดท้ายจะตกจริงแก่ผู้ใด เพราะนอกจากลูกหนี้ชั้นต้นแล้วยังมีผู้ค้ำประกันร่วมกับผู้ถูกร้องอีก อาจทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ โดยผู้ถูกร้องได้นำนายสมศักดิ์ อัสวเรา ทำหน้าที่เลขานุการส่วนตัว ของผู้ถูกร้อง และนายค่านวน ชโลปถัมภ์ สมาชิกวุฒิสภา เข้าสืบเบิกความในชั้นศาล โดยนายสมศักดิ์ ฯ เบิกความว่า ในการจัดทำบัญชีของผู้ถูกร้องนั้น นายสมศักดิ์ ฯ ได้ไปที่สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อหารือ กับเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เกี่ยวกับหนี้ค้ำประกันว่า ต้องกรอกรายการหรือไม่ ได้รับคำแนะนำว่า ไม่ต้องกรอก นอกจากนั้นยังได้ไปหารือ นายค่านวน ฯ ซึ่งก็ได้รับคำแนะนำเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะ นายค่านวน ฯ ได้เบิกความว่าหนี้ค้ำประกัน แม้ศาลพิพากษาแล้วก็ไม่ต้องแสดง นั้น

ประเด็นนี้ ผู้ร้องเห็นว่า จากพยานหลักฐานข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติได้ว่าผู้ถูกร้องถูกศาลฎีกา พิพากษาให้ร่วมรับผิดชอบในหนี้ซึ่งบริษัท นิวส์เน็ตเวิร์ค จำกัด ผู้กู้ จำเลยที่ ๑ มีต่อธนาคารเครดิต ออกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท พร้อมดอกเบี้ย ตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ ร่วมกับผู้ค้ำประกันรายอื่นอีก ๔ คน รวมเป็น ๕ คน

หนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกานั้น คือหนี้ที่ศาลพิพากษาให้เป็นที่สุดแล้ว ซึ่งถือเป็นที่ยุติ จะโต้แย้งอีกไม่ได้ และการที่ศาลฎีกาพิพากษาให้ลูกหนี้ทุกคนร่วมกันรับผิดชอบเป็นที่สุดว่า ลูกหนี้ ทุกคนเป็นหนี้เจ้าหนี้ และเจ้าหนี้จะเรียกให้ลูกหนี้คนใดคนหนึ่งชำระหนี้โดยทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ ตามแต่จะเลือก แต่ลูกหนี้ทั้งปวงก็ยังคงต้องผูกพันต่อเจ้าหนี้จนกว่าหนี้นั้นจะได้ชำระเสร็จสิ้นเชิง ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๕๑ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๔๔/๒๕๓๗ และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๓๒๘/๒๕๔๐) ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า ความรับผิดชอบของผู้ถูกร้อง

ในฐานะผู้ค้ำประกัน แม้ศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้รับผิดร่วมกับลูกหนี้ชั้นต้น ซึ่งมีจำนวนตัวเลขที่แน่นอน แต่ก็ยังคงเป็นปัญหาในเรื่องความรับผิดชอบสุดท้ายว่าจะตกจริงแก่ผู้ใด เพราะนอกจากมีลูกหนี้ชั้นต้นแล้วยังมีผู้ค้ำประกันร่วมกับผู้ถูกร้องอีก อาจทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ จึงเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีเหตุผล ไม่อาจรับฟังได้ เพราะหากยอมรับฟังข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องดังกล่าว คำพิพากษาของศาล โดยเฉพาะคำพิพากษาของศาลฎีกา ซึ่งเป็นศาลสูงสุด ก็ไม่อาจคงความศักดิ์สิทธิ์ได้อีกต่อไป

ประเด็นที่ ๒ ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่า คำแนะนำในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. บอกเพียงว่า การค้ำประกันเงินกู้ที่ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน โดยไม่ได้บอกรายละเอียดว่าการค้ำประกันดังกล่าวรวมถึงหนี้ตามสัญญาค้ำประกันที่มีการฟ้องร้องและศาลพิพากษาคดีถึงที่สุดให้ชำระหนี้ด้วยหรือไม่ ย่อมจะทำให้ผู้ถูกร้องเข้าใจได้ว่าตนไม่ต้องยื่นบัญชีเกี่ยวกับหนี้สินจำนวนดังกล่าว แม้ศาลฎีกาพิพากษาถึงที่สุด มูลหนี้ที่ผู้ถูกร้องต้องชำระก็ยังคงเป็นมูลหนี้จากสัญญาค้ำประกันเงินกู้ยู่ดี ฝ่ายผู้ถูกร้องได้นำนายสฤษดิ์ อึ้งอินันท์ นายสุทธิชัย จันทร์อารักษ์ นายปิติพงษ์ เต็มเจริญ นายพิชาญ พิบูลย์วัฒนวงษ์ นายลิขิต ธีรเวคิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายปรีชา ปิตานนท์ นายสนธิ จันทรวงศ์ และพลตรี อินทรัตน์ ยอดบางเตย สมาชิกวุฒิสภา เข้าสืบเบิกความในทำนองเดียวกันว่าได้รับคำแนะนำในการยื่นบัญชี ฯ ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่อธิบายว่า การค้ำประกันเงินกู้ไม่กรอกรายการประเภทหนี้สิน นั้น

ประเด็นนี้ ผู้ร้องเห็นว่า เอกสารคำแนะนำในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการไปชี้แจงการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งข้อ ๑๕ ระบุว่า “๑๕. กรณีการค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน” คำแนะนำดังกล่าวถูกต้องและชัดเจนในตัวเองแล้ว แต่กรณีของผู้ถูกร้องเป็นเรื่องที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้ถูกร้องชำระหนี้แล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องก็ทราบและรู้ดีว่าจะต้องยื่นแสดงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังที่ผู้ถูกร้องได้แสดงหน้าธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นหนี้ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ที่ผู้ถูกร้องถูกศาลพิพากษาให้ต้องรับผิดชอบ ในฐานะเป็นผู้ค้ำประกันในหนี้ของบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด บริษัทเดียวกับที่ผู้ถูกร้องถูกศาลฎีกาพิพากษาให้ต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ในการยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ ด้วย

ประเด็นที่ ๓ ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่า ได้แสดงหนี้ค้ำประกันเพื่อแสดงเจตนาในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ ไว้ในเอกสารประกอบแนบท้ายบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายคำร้อง เล่มที่ ๖ หน้า ๑๐๘๑ และเล่มที่ ๗ หน้า ๑๓๓๗ โดยแสดงว่าหนี้ค้ำประกันที่คาดว่า

จะเกิดขึ้นในอนาคตมีหนี้การค้ำประกันบริษัทใดบ้าง กับธนาคารใดบ้าง โดยการค้ำประกันบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด กับธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช อยู่ในรายการลำดับที่ ๓ แต่ผู้ร้อง ก็มีได้หยิบยกขึ้นมาพิจารณา และเหตุที่ผู้ถูกร้องไม่ระบุตัวเลขที่ชัดเจนตามคำพิพากษาไว้ในแบบบัญชี ฯ เพราะเข้าใจโดยบริสุทธิ์ใจว่าเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอน และได้รับแจ้งจากบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ลูกหนี้ชั้นต้นว่าสามารถชำระหนี้ได้แน่นอน ซึ่งทางบริษัทดังกล่าวชำระหนี้แล้ว หนี้นั้นเป็นศูนย์ และมีผู้ค้ำประกันอื่นอีก ๔ คน ไม่น่าจะเห็นว่าเจ้าหนี้จะเรียกบังคับชำระหนี้แก่ผู้ค้ำประกันรายใด หากเลือกบังคับจากผู้ค้ำประกันรายหนึ่งรายใดแล้วเจ้าหนี้ก็อาจพอใจ นอกจากนั้น นางประภา วิริยะไพกิจ ผู้ค้ำประกัน อีกรายหนึ่งได้ชำระหนี้เป็นส่วนใหญ่ให้กับธนาคารแล้ว ผู้ถูกร้องจึงเข้าใจโดยบริสุทธิ์ใจว่าหนี้ดังกล่าว ใกล้จะหมดแล้ว และประเด็นนี้ ผู้ถูกร้องได้นำ นายสมบัติ เชาวนปรีชา ทนายความของบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด นายประมวล หุตะสิงห์ กรรมการบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด และนายถนอม วีระผล เจ้าหนี้ที่ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช เข้าสืบเบิกความว่า บริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ได้ติดต่อเจรจาเพื่อประนอมหนี้กับธนาคาร ตั้งแต่ประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๔๔ จนกระทั่งธนาคาร ยอมรับชำระหนี้จากบริษัท ฯ จำนวน ๑๐ ล้านบาท เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ และยอมปลด ผู้ถูกร้องจากภาระการร่วมรับผิดชอบในหนี้ของบริษัท ฯ ที่มีต่อธนาคาร ฯ นั้น

ประเด็นนี้ ผู้ร้องเห็นว่า ที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างดังกล่าวฟังไม่ขึ้น ผู้ถูกร้องเข้าใจดีว่าหนี้ตาม คำพิพากษาของศาลไม่ใหม่หนี้ค้ำประกันซึ่งเป็นหนี้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะผู้ถูกร้องได้แสดงหนี้ ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นเพียงคำพิพากษาของศาลชั้นต้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการยื่นบัญชี ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ และหนี้ที่แสดงในการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ ดังกล่าว เป็นหนี้ที่ผู้ถูกร้อง ต้องร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มบุคคลเดียวกันกับหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ที่ผู้ถูกร้อง ไม่แสดงในการยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ๕ ครั้ง เหตุผลที่ผู้ถูกร้องไม่แสดงหนี้ดังกล่าว ก็ปรากฏชัดเจนในคำชี้แจงของผู้ถูกร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วว่า เพราะจะมีผลกระทบในการ ต่อสู้คดีในชั้นศาล ซึ่งก็มีน้ำหนักที่จะทำให้ผู้ถูกร้องไม่กล้าแสดงหนี้ดังกล่าว เพราะบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องที่ยื่นในตำแหน่งรัฐมนตรีต้องประกาศเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย ซึ่งถ้าผู้ถูกร้องแสดงไว้บุคคลที่สนใจก็สามารถเข้ามาดูและตรวจสอบได้ ซึ่งก็จะกระทบในการต่อสู้คดี ในชั้นศาลตามที่ผู้ถูกร้องให้เหตุผลไว้ ผู้ถูกร้องจึงไม่แสดงหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกร้องนำนายสมบัติ เชาวนปรีชา นายประมวล หุตะสิงห์ และนายถนอม วีระผล เข้าสืบเบิกความถึงการเจรจาเพื่อประนอมหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๗ นั้น

เห็นได้ว่าเป็นการไปเจรจากับธนาคารเจ้าหนี้ ภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องถูกยึดและอายัดทรัพย์สินเพื่อบังคับชำระหนี้และภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถึง ๗ ครั้งแล้ว และโดยเฉพาะธนาคารเจ้าหนี้เพิ่งได้ยินยอมปลดผู้ถูกร้องจากภาระหนี้ซึ่งต้องร่วมรับผิดชอบกับบริษัท ฯ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่แสดงหนี้ที่ผู้ถูกร้องมีภาระร่วมรับผิดชอบกับบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ๕ ครั้ง และเป็นเวลาภายหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยชี้ขาดเป็นคดีนี้ ดังนั้น ที่ฝ่ายผู้ถูกร้องนำพยานเข้าสืบเบิกความดังกล่าว จึงไม่มีผลทำให้ผู้ถูกร้องไม่ต้องแสดงหนี้จำนวนนี้ในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด

ประเด็นที่ ๔ ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่า ในการชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องต่อผู้ร้อง ตามหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นอกจากผู้ถูกร้องจะได้ชี้แจงเกี่ยวกับการไม่แสดงหนี้ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท แล้วผู้ถูกร้องยังได้ขอคำแนะนำจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อจะได้ดำเนินการให้ถูกต้องต่อไปด้วย แต่ผู้ร้องก็ไม่ได้ให้คำแนะนำต่อผู้ถูกร้องแต่อย่างใด นั้น

ประเด็นนี้ ผู้ร้องเห็นว่า ขั้นตอนการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในส่วนของผู้ถูกร้องได้เสร็จสิ้นแล้ว ที่ผู้ถูกร้องชี้แจงตามหนังสือลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เป็นการชี้แจงกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาถึงเหตุผลการไม่แสดงหนี้ จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้ชี้แจงเหตุผลไว้ชัดเจนว่าไม่สามารถที่จะแจ้งหนี้ดังกล่าวได้เพราะจะมีผลกระทบในการต่อสู้คดีในชั้นศาล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องทราบหรือรู้ถึงการมีหนี้สินดังกล่าวเป็นอย่างดี แต่มีเจตนาที่จะปกปิดรายการหนี้สินจำนวนนี้ไว้ เพื่อประโยชน์ของตนในการต่อสู้คดีในชั้นศาล

ประเด็นที่ ๕ ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่า การดำเนินการของผู้ร้องเป็นการดำเนินการโดยไม่เป็นธรรม กล่าวคือผู้ร้องกล่าวหาผู้ถูกร้องกระทำผิดถึง ๕ ครั้ง แต่กลับเปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเพียง ๓ ครั้ง คือ การยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ และครั้งที่ ๖ นั้น

ประเด็นนี้ ผู้ร้องเห็นว่า หนี้จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาทนี้ ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงในการยื่นบัญชีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๕ ครั้ง และผู้ถูกร้องได้ชี้แจงถึงเหตุผลของการไม่แสดงหนี้จำนวนดังกล่าวในบัญชีที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชัดเจนแล้ว ตามหนังสือของผู้ถูกร้องลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ จึงไม่มีกรณีจำเป็นต้องแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงในประเด็นเดียวกันหรือเรื่องเดียวกันซ้ำอีก

ผู้ร้องแถลงการณ์สรุปว่า การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินนั้น มิใช่เป็นเรื่อง การตรวจสอบที่มาของทรัพย์สินว่าได้มาโดยสุจริตหรือไม่ แต่อย่างไร แต่เป็นเรื่องที่รัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบันซึ่งเป็นฉบับปฏิรูปการเมืองได้กำหนดไว้ว่าบุคคลที่ตัดสินใจที่จะเข้าสู่ตำแหน่งและดำรง ตำแหน่งต่างๆ ไม่เฉพาะนักการเมืองเท่านั้น แต่รวมทั้งข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ผู้บริหารและสมาชิกสภา ท้องถิ่นและอื่นๆ ต้องถูกตรวจสอบถึงความโปร่งใส โดยต้องแสดงทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริง ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบตามช่วงเวลาต่างๆ เช่น เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี เป็นต้น ถ้าปรากฏว่าผู้ยื่นปกปิด ข้อเท็จจริงไม่ยอมแจ้งทรัพย์สินและหนี้สินทั้งหมดตามความเป็นจริง ก็ไม่อาจตรวจสอบถึงการเพิ่มขึ้น ลดลง หรือเคลื่อนไหวที่ถูกต้องได้เลย เพราะไม่ว่าผู้ยื่นมีทรัพย์สินและหนี้สินจำนวนเท่าใด กระบวนการตรวจสอบ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดก็จะไร้ประสิทธิภาพ การปฏิรูปทางการเมืองเรื่องระบบ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐก็จะไร้ผลโดยสิ้นเชิง รัฐธรรมนูญจึงได้กำหนดโทษเอาไว้ในกรณีไม่ยื่น ยื่นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ซึ่งเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะเป็นผู้วินิจฉัย มิใช่เรื่องว่ารายผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งจะต้องส่งเรื่อง ให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องหรือฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และ มิใช่เป็นเรื่องทรัพย์สินนั้น ได้มาโดยสุจริตหรือไม่แต่อย่างไร

ผู้ถูกร้อง เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับสูง ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน เคยเป็น ผู้บริหารสูงสุดในรัฐวิสาหกิจและมีตำแหน่งเป็นถึงรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินให้เจริญ ก้าวหน้า การที่ผู้ถูกร้องยกเอาข้ออ้างว่า ผู้ถูกร้องไม่ใช่ นักกฎหมาย รวมถึงไม่เข้าใจคำอธิบายการยื่น บัญชีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยกล่าวว่าคำอธิบายไม่ชัดเจน นั้น ถ้าถือเป็นเหตุผลรับฟังได้ กระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญก็จะไร้สภาพบังคับโดยสิ้นเชิง และโดยเฉพาะ ในชั้นชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงยอมรับว่า ไม่สามารถที่จะแสดงหนี้ดังกล่าวได้ เพราะจะมีผลกระทบในการต่อสู้คดีในชั้นศาล ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องได้รู้และได้ทราบถึงการมีหนี้ ดังกล่าวเป็นอย่างดี แต่จงใจปกปิดรายการหนี้จำนวนนี้ไว้เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้อง โดยเฉพาะหนี้ ดังกล่าวเป็นหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งเป็นศาลสูงสุด มิใช่หนี้ค้ำประกันซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้น ในอนาคตตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวแก่ และหากพิจารณาว่าหนี้ที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาแล้วเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอน ไม่ต้องแสดงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่ผู้ถูกร้องอ้างแล้ว ก็จะเป็นตัวอย่างให้บุคคลที่มีหน้าที่ยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินสามารถใช้เป็นเหตุผลหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ ดังนั้นคำพิพากษาของศาลฎีกาและบทบัญญัติตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย ย่อมเป็นอันไร้ผลบังคับโดยสิ้นเชิง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเห็นว่า ผู้ถูกร้อง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔

คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้อง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีด้วย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยและคำวินิจฉัย

พิจารณาข้อเท็จจริงทั้งหมดดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีประเด็นข้อกฎหมายที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า

(๑) ความรับผิดของผู้ค้ำประกันในฐานะลูกหนี้ร่วมเช่นผู้ถูกร้องนี้ มีความหมายเป็น หนี้สิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๓ มาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ หรือไม่

(๒) มีประเด็นพิจารณาต่อมาว่า ความรับผิดของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นหนี้เงิน ถือเป็นหนี้สินที่ต้องแสดงรายการในบัญชีที่ยื่นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ หรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง

ความรับผิดของผู้ค้ำประกันในฐานะลูกหนี้ร่วมเช่นผู้ถูกร้องนี้ มีความหมายเป็นหนี้สิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๓ มาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ หรือไม่

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “อันว่าค้ำประกันนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลภายนอกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้ค้ำประกัน ผูกพันตนต่อเจ้าหนี้คนหนึ่งเพื่อชำระหนี้ ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้”

มาตรา ๖๘๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าบุคคลหลายคนยอมตนเข้าเป็นผู้ค้ำประกันในหนี้ รายเดียวกันไซ้ ท่านว่าผู้ค้ำประกันเหล่านั้นมีความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมกัน แม้ถึงว่าจะมิได้เข้ารับ ค้ำประกันร่วมกัน”

มาตรา ๒๕๗ บัญญัติว่า “ถ้าในสัญญาอันหนึ่งอันใดมีบุคคลหลายคนร่วมกันผูกพันตน ในอันจะกระทำการชำระหนี้ไซ้ หากกรณีเป็นที่สงสัย ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นจะต้องรับผิดชอบอย่าง เป็น ลูกหนี้ร่วมกัน แม้ถึงว่าเป็นการอันจะแบ่งกันชำระหนี้ได้”

ศาสตราจารย์ ดร.จิต เศรษฐบุตร ได้อธิบายไว้ในหนังสือหลักกฎหมายแพ่ง “ลักษณะหนี้” สรุปได้ว่า คำว่า “หนี้” นั้น อธิบายได้ว่าเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่าย ซึ่งฝ่ายหนึ่งต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายที่ต้องกระทำการนั้นเรียกว่า ลูกหนี้ ส่วนฝ่ายที่ได้รับผลจากการกระทำนั้น เรียกว่า เจ้าหนี้ ส่วนการกระทำนั้น แยกออกไปเป็น ๓ ชนิด คือ (๑) กระทำการอย่างที่เขาใจกัน (๒) กระทำการละเว้นการกระทำ และ (๓) กระทำการโอนทรัพย์สิน

คำว่า “หนี้” (obligation) ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยังได้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “สิทธิเรียกร้อง” (claim) อนึ่ง ในตำรากฎหมาย นักกฎหมายยังเรียกหนี้ดังกล่าว อีกชื่อหนึ่งว่า “บุคคลสิทธิ” (personal right - droit personel หรือ jus in personam)

หนี้ นั้น ก่อภาระหรือหน้าที่ให้ลูกหนี้ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งใน ๓ กรณี คือ (๑) กระทำการ (๒) ละเว้นการกระทำ และ (๓) กระทำการโอนทรัพย์สิน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง สิ่งที่เขาหนี้เรียกให้ลูกหนี้ชำระ เรียกว่า วัตถุแห่งหนี้ (subject of obligation) ซึ่งอาจแยกออกได้เป็น ๓ ชนิด ดังกล่าว ในหมุ่ทรัพย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัตถุแห่งหนี้ นั้น มีประเภทหนึ่งมีลักษณะพิเศษ ได้แก่ เงินตรา ชนิดนี้เรียกว่า “หนี้เงิน”

โดยหลักการแล้ว ศาลย่อมบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๓ ได้บัญญัติไว้ในประโยคต้นแห่งวรรคหนึ่งว่า เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ศาลย่อมสั่งให้ลูกหนี้ชำระหนี้นั้นได้ การที่ลูกหนี้ปฏิบัติการตามที่ระบุไว้ในหนี้นั้น เรียกว่า เป็นการชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจง (specific performance) เพราะวัตถุแห่งหนี้ คือสิ่งที่เจ้าหนี้เรียกให้ลูกหนี้ชำระ การบังคับให้ชำระหนี้กรณีนี้ให้ลูกหนี้โอนทรัพย์สินนั้น ย่อมมีผลโอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้ทันทีที่ทํานิติกรรมซึ่งก่อนนั้นนั้น ดังในเรื่องซื้อขาย แต่หน้าที่ให้ลูกหนี้ส่งมอบทรัพย์ที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่หนี้เงิน ซึ่งก็คือ หนี้ให้ลูกหนี้ชำระเงินจำนวนหนึ่งให้แก่เจ้าหนี้ กรณีเช่นนี้ เมื่อลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับให้ชำระหนี้ คือให้จ่ายเงินแก่เจ้าหนี้ได้ เป็นการบังคับให้ชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจง เมื่อได้มีคำพิพากษาของศาลบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ คือจ่ายเงินตามจำนวนที่เจ้าหนี้ฟ้องแล้ว หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาละเลยไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็มีสิทธิขอให้ศาลแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีทำการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้มาขายทอดตลาดเพื่อเอาเงินมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้

ตามข้อเท็จจริง ในคดีที่ธนาคารอินโดสุเอซ เป็นโจทก์ ฟ้องบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัดที่ ๑ นายอภิชัย ศักดิ์ชลารท ที่ ๒ นางกุลศิริ หรือภิกุลศิริ ศรีมาก ที่ ๓ นายพิเชษฐ สติรชวาล ที่ ๔ และนางประภา วิริยะประไพกิจ ที่ ๕ เป็นจำเลย ต่อศาลแพ่ง ปรากฏว่า ผู้ถูกร้อง (นายพิเชษฐ สติรชวาล) ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๒, ๓ ได้ทำหนังสือสัญญาค้ำประกันจำเลยที่ ๑ (บริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด) โดยระบุว่า รับผิดชอบไม่เกินวงเงิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนจำเลยที่ ๕ (นางประภา วิริยะประไพกิจ)

ตามหนังสือคำประกัน ระบุว่า ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในวงเงินต้น ๒๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ศาลชั้นต้น เห็นว่า จำเลยที่ ๑ จะต้องรับผิดชอบต่อโจทก์เป็นเงินทั้งสิ้น ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท และจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ตามฟ้อง คือ ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ส่วนจำเลยที่ ๕ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในวงเงินต้น ๒๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จึงพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ร่วมกันชำระหนี้ จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท โดยให้จำเลยที่ ๕ ร่วมรับผิดชอบในเงินต้น ๒๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ให้บังคับคดีเป็นไปตามคำพิพากษา ศาลชั้นต้น

เห็นได้ว่า ผู้ถูกร้องในฐานะผู้ค้ำประกัน ถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีดังกล่าว และมีคำพิพากษา ถึงที่สุดให้ร่วมกับจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ชำระหนี้จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท หมายความว่า ผู้ถูกร้องอยู่ในฐานะลูกหนี้ร่วม มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามชำระหนี้แก่โจทก์ ตามคำพิพากษา โดยมีวัตถุประสงค์แห่งหนี้เป็นเงิน จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ดังนั้น โดยนัยนี้ ความรับผิดชอบของผู้ถูกร้อง จึงได้แก่ หนี้เงิน จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายของคำว่า หนี้ และหนี้สิน ไว้ว่า “หนี้ น. เงินที่ผู้หนึ่งติดค้างอยู่จะต้องใช้ให้แก่อีกผู้หนึ่ง, หนี้สิน กิ่วา” และ “หนี้สิน น. เงินที่ผู้หนึ่งติดค้างอยู่จะต้องใช้ให้แก่อีกผู้หนึ่ง” เมื่อคำทั้ง ๒ คำดังกล่าว มีความหมายอย่างเดียวกัน และสามารถใช้แทนกันได้ ในทางปฏิบัติของภาษาเขียน จึงสามารถเลือกใช้คำใดคำหนึ่ง เพื่อแสดงถึงความหมายดังที่กล่าวแล้ว ก็ได้ ประกอบกับรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็มีได้บัญญัติคำจำกัดความของคำว่า “หนี้สิน” ไว้ว่ามีความหมายอย่างไร ดังนั้น โดยนัยดังกล่าว คำว่า “หนี้สิน” ที่ปรากฏในบทบัญญัติของมาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๕ แห่งรัฐธรรมนูญ รวมถึงในบทบัญญัติมาตราอื่นด้วย จึงมีความหมายอย่างเดียวกันกับ คำว่า “หนี้”

ดังนั้น ความรับผิดชอบของผู้ถูกร้อง ในฐานะลูกหนี้ร่วม ซึ่งเป็นหนี้เงินตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ จึงมีความหมายเป็นหนี้สิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๓ มาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๕ และมาตราอื่นๆ

ประเด็นที่สอง

ความรับผิดชอบของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นหนี้เงิน ถือเป็นหนี้สินที่ต้องแสดงรายการในบัญชีที่ยื่น ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และ มาตรา ๒๕๒ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวม ๖ ตำแหน่ง คือ (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๔) สมาชิกวุฒิสภา (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น และ (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง ส่วนมาตรา ๒๕๒ บัญญัติให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และกำหนดเวลาในการยื่นในกรณีต่างๆ เมื่อวินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า ความรับผิดชอบของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นหนี้เงินมีความหมายเป็นหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอีกว่าหนี้เงินถือเป็นหนี้สินที่ต้องแสดงรายการในบัญชีที่ยื่นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือไม่อีก

ประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยชี้ขาดมีว่า นายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้อง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

ในวันที่นายพิเชษฐ สติรชวาล ถูกร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น นายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ส่วนในอดีตเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นอีก ๓ ตำแหน่ง คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๓๕) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (รัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี) และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคความหวังใหม่ (ปัจจุบันพรรคไทยรักไทย) จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๒๕๒

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า คำว่า “จงใจ” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ มีความหมายเพียงใด

พิจารณาแล้ว คำว่า “จงใจ” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ซึ่งอธิบายความหมายไว้ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๔๔ ว่า เพียงผู้ถูกร้องรู้สำนึกในการกระทำก็พอแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีเจตนาพิเศษเพื่่อมุ่งประสงค์ต่อประโยชน์ที่ได้มาโดยทุจริตต่อหน้าที่ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต้องการให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยื่นบัญชี ฯ อย่างถูกต้อง และคำว่า “จงใจ” นี้ ได้รับการขยายความไว้ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐/๒๕๔๔ ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ต้องรู้สำนึกที่แน่ชัดพอสมควร และต้องมีหลักฐานหรือปราศจากข้อสงสัยอันสมควรมาแสดง ในกรณีที่พยานหลักฐานยังไม่ชัดเจนหรือยังเป็นที่ยังสงสัยอยู่ ก็ไม่ควรวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่า “จงใจ” ปกปิดทรัพย์สินหรือหนีสินที่ตนต้องแสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนีสิน ฯ ที่ต้องยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

แต่จากพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รับฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องถูกศาลฎีกาพิพากษาตามคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ซึ่งศาลแพ่งอ่าน เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ให้ร่วมรับผิดชอบในหนี้ซึ่งบริษัท นิวส์เน็ตเวิร์ค จำกัด ผู้กู้ จำเลยที่ ๑ มีต่อธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท พร้อมดอกเบี้ย ตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๓ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ร่วมกับผู้ค้ำประกันรายอื่นอีก ๔ คน รวมเป็น ๕ คน ซึ่งผู้ถูกร้องเป็นผู้ค้ำประกันลำดับที่สาม

ดังนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นคำร้องที่สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๔๔ และที่ ๒๐/๒๕๔๔ แล้ว เพราะคำพิพากษาของศาลฎีกาดังกล่าว ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. นำมาใช้ในการกล่าวหาผู้ถูกร้องว่า “จงใจ” ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนีสิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เป็นหลักฐานที่แน่นอนและชัดเจน ซึ่งเป็นคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้ว โดยผู้ถูกร้องทราบดีถึงการมีอยู่ของหนีสินจำนวนดังกล่าวมาตั้งแต่ก่อนยื่นบัญชีครั้งที่หนึ่ง โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงหลักฐานประกอบคำร้องว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนีสินพร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวม ๕ ครั้ง ตั้งแต่ครั้งที่หนึ่ง เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีได้แสดงรายการหนีสิน จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ซึ่งเป็นหนี้ร่วมกับลูกหนี้รายอื่นอีก ๔ คน ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ทั้งๆ ที่ผู้ถูกร้องได้ทราบถึงการเป็นหนี้จำนวนดังกล่าวมาตั้งแต่วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ แล้ว และได้รับรู้ถึงการเป็นหนี้ดังกล่าวมาโดยตลอดจากการที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการยึดทรัพย์สิน (ที่ดิน) โดยได้มี

การร้องขจัดทรัพย์สินที่ดินและร้องขอคืนส่วนที่ดินต่อศาลแพ่ง จนกระทั่งถึงการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องจึงได้ระบุในสำเนาเอกสารประกอบว่า หนี้สินการค้าประกันที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต คือ “๓ การค้าประกัน บริษัท นิวส์เน็ตเวิร์ค จำกัด กับธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช” เท่านั้น โดยมีได้ระบุว่า เป็นหนี้ตามสัญญาการค้าประกันในเรื่องใด จำนวนเท่าใด และไม่แนบเอกสารหลักฐานประกอบ เมื่อสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ ขอให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง และได้มีหนังสือเตือน ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ อีกครั้งหนึ่ง ผู้ถูกร้องจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ชี้แจงเกี่ยวกับรายการหนี้สินดังกล่าว โดยมีหนังสือมอบอำนาจลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ให้นายสมศักดิ์ อัสวเรชา เป็นผู้ยื่นหนังสือชี้แจง แต่อย่างไรก็ตาม ในการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องก็ยังคงมิได้แสดงรายการหนี้สินจำนวนดังกล่าวไว้ในบัญชี ฯ เพียงแต่ระบุในสำเนาเอกสารประกอบเช่นเดียวกับการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๘

พิจารณาแล้ว การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และก่อนที่จะครบกำหนดต้องยื่นบัญชีในกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วหนึ่งปี ผู้ถูกร้องได้รับคำแนะนำจากนายความท่านหนึ่งว่า กรณีการค้าประกันของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นหนี้อันไม่แน่นอน ควรแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบไว้ชั้นหนึ่ง ผู้ถูกร้องจึงได้แจ้งให้นายสมศักดิ์ อัสวเรชา ดำเนินการแจ้งในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ซึ่งนายสมศักดิ์ ฯ ก็ได้จัดทำบัญชีหนี้เพิ่ม เป็นการแจ้งในเอกสารประกอบครั้งที่ ๘ โดยระบุว่าผู้ถูกร้องมีหนี้สินการค้าประกันที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตรวม ๖ รายการ ใน ๖ รายการดังกล่าวปรากฏว่าเป็นการค้าประกันหนี้ของบริษัท นิวส์เน็ตเวิร์ค จำกัด กับธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ในรายการที่ ๓ ด้วย นั้น เห็นว่าการที่ผู้ถูกร้องแก้ตัวว่าหนี้การค้าประกันตามคำพิพากษายังเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอน จึงได้หมายเหตุไว้ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๕ แต่ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ ของผู้ถูกร้องนั่นเอง ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการหนี้สินตามคำพิพากษาของศาลแพ่งตามคดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๒๘๗/๒๕๓๖ ซึ่งธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้องบริษัท นิวส์เน็ตเวิร์ค จำกัด ในฐานะผู้กู้ เป็นจำเลยที่ ๑ นายอภิรักษ์ ศักดิ์ชลาธร จำเลยที่ ๒ ผู้ถูกร้อง จำเลยที่ ๓ และนางสาวกุลศิริ ศรีมาก จำเลยที่ ๔ ในฐานะผู้ค้าประกัน ซึ่งผู้ถูกร้องได้ยื่นมาในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ และได้แนบรายการหนี้สินครั้งนี้มาด้วย โดยระบุว่าในหนี้สินตามคำพิพากษานั้น มีทั้งหมด ๑๖,๔๒๗,๓๑๕.๖๕ บาท ได้มีการเจรจาชำระหนี้ไปแล้ว เหลือ ๒,๖๒๕,๔๕๐.๕๗ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องก็นำรายการหนี้ดังกล่าวนี้มาใส่ไว้ในบัญชีด้วย นอกจากนี้ ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๕ ผู้ถูกร้อง

ได้แสดงหนี้ตามคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๒๘๗/๒๕๓๖ ซึ่งผู้ถูกร้องเป็นลูกหนี้ร่วมในฐานะผู้ค้ำประกันเช่นเดียวกับการยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ และผู้ถูกร้องยังแสดงหนี้ตามคำพิพากษาศาลแพ่งคดีที่ ๗๒๕๕/๒๕๔๔ ซึ่งธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้องบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ผู้กู้ เป็นจำเลยที่ ๑ นายอภิชัย ศักดิ์ชลาธร เป็นจำเลยที่ ๒ ผู้ถูกร้อง ในฐานะผู้ค้ำประกัน เป็นจำเลยที่ ๓ ซึ่งในขณะที่ยื่นบัญชี ครั้งที่ ๘ หนี้ค้ำประกันดังกล่าวศาลยังไม่มีคำพิพากษา จึงไม่มีการยื่นบัญชีของหนี้สิน แต่ในการยื่นบัญชี ครั้งที่ ๕ ศาลมีคำพิพากษาแล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้แสดงหนี้ดังกล่าว โดยแบ่งตามส่วนความรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ คนละครั้ง หนี้ดังกล่าวนี้ มีทั้งหมด ๑๖,๕๗๓,๒๕๐ บาท แบ่งกันคนละครั้ง คือผู้ถูกร้องกำหนดไว้ว่า หนี้ของตัวเอง คือ ๘,๔๘๖,๖๒๕ บาท การแสดงหนี้สินดังกล่าว ซึ่งเป็นหนี้ตามคำพิพากษาเช่นเดียวกับกรณีของธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช นี้ ผู้ถูกร้องได้ยื่นในคดีอื่นมา แสดงว่าผู้ถูกร้องรู้และเข้าใจว่าหนี้ตามคำพิพากษาของศาลนั้น เป็นหนี้ที่แน่นอน จึงได้แสดงมาในการยื่นบัญชี ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๕ ไม่ใช่เป็นหนี้ค้ำประกัน ซึ่งเป็นหนี้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตแต่อย่างใด แต่หนี้ของธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ซึ่งเป็นหนี้จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ ล้านบาท ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ผู้ถูกร้องกลับไม่แสดงโดยอ้างว่า เหตุผลที่ไม่แสดงรายการหนี้สินดังกล่าวว่าไม่สามารถแจ้งรายการหนี้สินนี้ได้ เพราะจะมีผลกระทบในการต่อสู้คดีในชั้นศาล นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รู้ถึงการมีหนี้สินดังกล่าวแล้ว และเป็นการยอมรับว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาที่จะปกปิดรายการหนี้สินจำนวนนี้ไว้เพื่อประโยชน์ของตนในการต่อสู้คดีในชั้นศาล

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าเป็นลูกหนี้ร่วม ไม่ทราบจำนวนหนี้ที่แน่นอน และไม่ทราบว่าเจ้าหนี้ได้บังคับเอากับลูกหนี้จำนวนเท่าใดแล้วนั้น ไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้ถูกร้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นจำนวนแน่นอน ซึ่งเจ้าหนี้จะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้คนใดคนหนึ่งทั้งหมดหรือแต่โดยส่วนก็ได้ การต่อสู้ในชั้นศาลในการบังคับคดี เป็นเพียงการต่อสู้ในเรื่องกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดีเท่านั้น หาใช่การต่อสู้ในมูลหนี้เดิมที่ถึงที่สุดแล้ว อันเป็นเหตุให้ต้องปกปิดไว้ไม่

อนึ่ง แม้ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำงานล่าช้า และไม่ให้คำแนะนำแก่ผู้ถูกร้องตามที่ขอร้องไว้ในการยื่นบัญชี ๗ ครั้งที่ ๘ ซึ่งอาจทำให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ๗ ได้ถูกต้องนั้น จะมีเหตุผลพอรับฟังได้ แต่ก็ไม่มีน้ำหนักมากพอที่จะลบล้างการกระทำของผู้ถูกร้องที่ปกปิดรายการหนี้สินตามคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวไว้ในบัญชีที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๕ ครั้งได้ โดยเฉพาะในการยื่นบัญชี ๗ ตั้งแต่ครั้งที่ ๗ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๔ นั้น ได้มีกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องกล่าวโทษผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหลายคนด้วยกันว่า จงใจแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ซึ่งทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหลายคนถูกลงโทษ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ เป็นต้นมา อันน่าจะทำให้ผู้ถูกร้องระมัดระวังในการยื่นบัญชี ฯ ให้ถูกต้อง โดยเฉพาะบัญชี ฯ ของรัฐมนตรีนั้น จะต้องเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ แต่ผู้ถูกร้อง ก็มีได้สนใจแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้อง และปกปิดรายการหนี้สิน ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการต่อสู้คดีในชั้นศาล

ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องรู้และทราบดีถึงความมีหนี้สินตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ถึงที่สุดแล้ว แต่ผู้ถูกร้องไม่แสดงหนี้สินดังกล่าวในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อผู้ร้อง ถือได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายพิเชษฐ สติรชวาล จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และให้พ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบ คือ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๕

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ